

bulandırabilmektedir. Bu nedenle daima istiaze duası yapmak, kalplerimizin paklığını korumak için şarttır. Ccedil;ok şükür Rabbimiz bunu da nasıl yapacağımızı kazandırdığı bilinçle birlikte öğretmiştir: قُلْاَعُوذُبِرَبِّالْفَلَقِ (1)
مِنْ شَرِّمَا خَلَقَ (2)
وَمِنْ شَرِّغَاسِقٍاِذَا وَقَبَ (3)
وَمِنْ شَرِّالنَّفَّاثَاتِ فِىالْعُقَدِ (4)
وَمِنْ شَرِّحَاسِدٍاِذَا حَسَدَ (5
“De ki: Sığınırım ben yükselen şafağın Rabbine. O’nun yarattıklarının şerriden ve kıskançlik duyduğunda kıskancın şerrinden.” (Felak, 113/1-5.)
قُلْ اَعُوذُبِرَبِّالنَّاسِ (1)
مَلِكِالنَّاسِ (2)
اِلهِالنَّاسِ (3)
مِنْ شَرِّالْوَسْوَاسِالْخَنَّاسِ (4)
اَلَّذىيُوَسْوِسُفى صُدُورِالنَّاسِ (5)
مِنَالْجِنَّةِوَالنَّاسِ (6)
“De ki: Sığınırım ben insanların Rabbine, insanların hakimine, insanların ilahına, fısıldayan sinsi ayartıcının şerrinden, insanların kalbine fısıldayan cinlerin ve insanların bütün ayartmalarından.” (Nas, 114/1-6.) 2-İstiâne Duası Allah’n dışındaki güçlerden -insanlardan, ölülerden veya canlı-cansız nesnelere- yardım istemek bir ibadet formu ve muhtevası ile yapılıyorsa şirkidir. Biz müminler bu şirkten her gün beş vakit namazda Allah’a sığınmakta ve ortak koşmamaya söz vermekteyiz: اِيَّاكَنَعْبُدُوَاِيَّاكَنَسْتَعينُ“Yalnız sana ibadet eder, yalnız senden yardım dileriz.” (Fatıha Suresi, 1/5.)

3-Tesbih Duası Allah'ın noksan sıfatlardan uzak tutup, O'na gerçedil;ek sıfatlarıyla yalvarıp yakarma, her türlü eksiklikten tenzih ederek olur. Tenzih dualarıyla bu gayemizi en güzel yakarış formlarına gerçedil;ekleştirebiliriz. Tenzih duasını derli toplu, en güzel ve en güzelini Haşır Suresi'nde bulmaktayız.

1607;1615;1608;1614; 1575;1604;1604;1617;1607;1615;
1575;1604;1617;1614;1584;1609; 1604;1614;1575;
1575;1616;1604;1607;1614; 1575;1616;1604;1617;1614;1575;
1607;1615;1608;1614; 1593;1614;1575;1604;1616;1605;1615;
1575;1604;1618;1594;1614;1610;1618;1576;1616;
1608;1614;1575;1604;1588;1617;1614;1607;1614;1575;1583;1614;
1577;1616; 1607;1615;1608;1614;
1575;1604;1585;1617;1614;1581;1618;1605;1606;1615;
1575;1604;1585;1617;1614;1581;1610;1605;1615; (22)
1607;1615;1608;1614; 1575;1604;1604;1617;1607;1615;
1575;1604;1617;1614;1584;1609; 1604;1614;1575;
1575;1616;1604;1607;1614; 1575;1616;1604;1617;1614;1575;
1607;1615;1608;1614;
1575;1614;1604;1618;1605;1614;1604;1616;1603;1615;
1575;1604;1618;1602;1615;1583;1617;1615;1608;1587;1615;
1575;1604;1587;1617;1614;1604;1614;1575;1605;1615;
1575;1604;1618;1605;1615;1572;1618;1605;1616;1606;1615;
1575;1604;1618;1605;1615;1607;1614;1610;1618;1605;1616;1606;
06;1615; 1575;1604;1618;1593;1614;1586;1610;1586;1615;
1575;1604;1618;1580;1614;1576;1617;1614;1575;1585;1615;
1575;1604;1618;1605;1615;1578;1614;1603;1614;1576;1617;1616;
16;1585;1615; 1587;1615;1576;1618;1581;1614;1575;1606;1614;
1575;1604;1604;1617;1607;1616;
1593;1614;1605;1617;1614;1575;
1610;1615;1588;1618;1585;1616;1603;1615;1608;1606;1614; (23)
1607;1615;1608;1614; 1575;1604;1604;1617;1607;1615;
1575;1604;1618;1582;1614;1575;1604;1616;1602;1615;
1575;1604;1618;1576;1614;1575;1585;1616;1574;1615;
1575;1604;1618;1605;1615;1589;1614;1608;1617;1616;1585;1615;
1604;1614;1607;1615;
1575;1604;1618;1575;1614;1587;1618;1605;1614;1575;1569;1615;
15; “Allah O'ndur ki, O'ndan başka ilah yoktur. Mutlak Hakim, Kutsal, Kurtuluşun Tek Kaynağı, İman Bağışlayan, Doğru ile Yanlışın Tek Belirleyicisi, ÜstÜn, Eğriyi DÜzeltip Doğruyu İhya Eden, BÜtÜn İhtişamın Sahibi! Şanı YÜce Olan Allah her şeyden mÜnezzehtir. O, Allah'ıdır; Yarattığı, BÜtÜn Özlere ve GÖrÜntÜlere Şekil Veren Yapıcı! BÜtÜn mÜkemmellik vasıfları yalnız o'nundur. GÖklerde ve yerde olan her şey O'nun sınırsız şanını yÜceltir. Ç ÜnkÜ yalnız o'nun kudret ve hikmet sahibi olan.” (Haşır, 59/22-24.) 4-Tenzih Duası Allah'ın yetkilerini ¸ğneyip sınırlarına giren şefaath¸iler edinmek tesbih ilkesine aykırı bir fiildir. Rabbimizi tÜm mÜkemmel isimleri ve sıfatları anmak ve zikrullahalel getirebilecek tasavvurlar geliştirmekten sakınmak ise O'nun tesbih etmektir. Tesbih'in derli toplu mÜkemmel Ünklerini yine en güzel Rabbimizin kelimelerinden Üğrenebiliriz; Ayet el-KÜrsi'de olduğu gibi:

اَللّهُ لَا
اِلهَ اِلَّا
هُوَ
اَلْحَىُّ
الْقَيُّومُ
لَا
تَاْخُذُهُ
سِنَةٌ وَلَا
نَوْمٌ لَهُ
مَا فِى
السَّموَاتِ
وَمَا فِى
الْاَرْضِ
مَنْ ذَا
الَّذى
يَش.ْفَعُ
عِنْدَهُ
اِلَّا
بِا.ِذْنِه
يَعْلَمُ مَا
بَيْنَ
اَيْديهِمْ
وَمَا
خَلْفَهُمْ
وَلَا
يُحيطُونَ
بِشَىْءٍ
مِنْ عِلْمِه
اِلَّا بِمَا
شَا.ءَ وَسِعَ
كُرْسِيُّهُ
السَّموَاتِ
وَا.لْاَرْضَ
وَلَا
يَؤُدُهُ
حِفْظُهُمَا
وَهُوَ
الْعَلِىُّ
الْعَظيمُ “Allah
O’ndan başka ilah yoktur. Her zaman diridir, bütün varlıkların kendi kendine yeterli yegane kaynağıdır. Ne uyuklama tutar O’nu, ne uyku. Yeryüzünde ve göklerde ne varsa O’nundur. O’nun izni olmaksızın nezdinde şefaht edebilecek olan da kimdir? O, insanların gözlerinin önünde olanı da, onlardan gizli tutulana da bilir. Oysa O dilemedikçe insanlar O’nun ilminden hiçbir şey edinemez, hiçbir şey kavrayamazlar. O’nun sonsuz kudret ve egemenliği gökleri ve yeri kaplar ve onların korunup desteklenmesi O’na ağır gelmez. Gerçekten Yüce ve büyük olan yalnızca O’dur.”
(Bakara,2/255.) 5-Hamd Duaları Hamd kısaca en güzel sıfatlarla O’nu övmek

vermemiştir.” (Kehf,18/1.), (Sebe,34/1-2.), (Fatır,35/1-2.) 6-Tevekkül Duası
Firavun’un zulüm düzeninden korkmayıp cesareti Allah’a iman etmekte
bulan ve O’na güvenip dayanan müminlerin yakarışı:
فَقَالُوا
عَلَى اللّهِ
تَوَكَّلْنَ
75; رَبَّنَا لَا
تَجْعَلْنَا
فِتْنَةً
لِلْقَوْمِ
الظَّالِمين
14; (85) وَنَجِّنَا
بِرَحْمَتِك
14; مِنَ
الْقَوْمِ
الْكَافِرين
14; “Ey Rabbimiz! Bizi zalim bir toplumun elinde rezil-rüsva etme/fitneleriyle
onurumuzu çğnetme ve bizi lütfunla kafirler toplumunun elinden kurtar.”
(Yunus,10/85-86.) 7-Tevazu İle Dile Gelen Tevhit İnancı Allah’a kulluk bilincine sahip olan
müminler bübürlenmez, büyüklenmezler. Çünkü
bilirler ki, evrendeki kendi konumları bir nokta kadar bile değildir. Onlar hadlerini bilir, nefislerini
ilahlaştırmazlar. İlahlığı, Rabliği bir tek Allah’a yakıştıran Rahman’ın mütevazı
kulları, acziyetlerini itiraf ile ve en güzel üvgülerle Yaratıcıyı tesbih ederler.
Aşağıdaki ayetlerde olduğu gibi: قُلِ
اللّهُمَّ
مَالِكَ
الْمُلْكِ
تُؤْتِى
الْمُلْكَ
مَنْ تَشَاءُ
وَتَنْزِعُ
الْمُلْكَ
مِمَّنْ
تَشَاءُ
وَتُعِزُّ
مَنْ تَشَاءُ
وَتُذِلُّ
مَنْ تَشَاءُ
بِيَدِكَ
الْخَيْرُ
اِنَّكَ عَلى
كُلِّ
شَىْءٍ
قَديرٌ (26)
تُولِجُ
الَّيْلَ فِى
النَّهَارِ
وَتُولِجُ

النَّهَارَ
فِى الَّيْلِ
وَتُخْرِجُ
الْحَيَّ
مِنَ
الْمَيِّتِ
وَتُخْرِجُ
الْمَيِّتَ
مِنَ
الْحَيِّ
وَتَرْزُقُ
مَنْ تَشَاءُ
بِغَيْرِ
حِسَابٍ “Ey Egemenlik Sahibi
Allah’ım! Sen egemenliği dilediğine verirsin, dilediğinden alırsın; dilediğini yüceltir
dilediğini alçaltırsın. Bütün iyilikler Senin elindedir. Doğrusu Sen istediğini
yapmaya kadırsın. Gündüzü kısıltarak geceyi uzatır, geceyi kısıltarak
gündüzü uzatırsın ve dilediğine her türü hesabın üstünde
rızk bağışlırsın.” (Ali İmran,3/26-27.) 8-Sonsuz Hidayet Duaları Allah’tan daimi bir
hidayet üzere bulunmayı dilerken, vahiy nimetine karşı duyarsız davrananlardan ve onun
saflığını bulandıran tahrifçilerden beraat dileme yakarışı:
اِهْدِنَا
الصِّرَاطَ
الْمُسْتَقي
05;َ (6) صِرَاطَ
الَّذينَ
اَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ
غَيْرِ
الْمَغْضُوب
16; عَلَيْهِمْ
وَلَاالضَّا
04;ّينَ “Bizi dosdođru yola ilet! Nimet verdiklerinin yoluna,
gazabına uğrayanların ve sapkınların yoluna değil.” (Fatiha Suresi,1/6-7.) İman ettikten
sonra insanların kalplerinin eđrilmesi mümkündür. Bunun için hidayetten
sonra Allah’ın Hadi ve Mürsquo;min sıfatlarının sağlayacağı güvenlik
şemsiyesi altında kalıp, daimi bir koruma istemek gerekir; işte bu arzumuzu dillendirebileceğimiz
bir yakarış örneđi: رَبَّنَا
لَاتُزِغْ
قُلُوبَنَا
بَعْدَ اِذْ
هَدَيْتَنَا
وَهَبْ لَنَا
مِنْ
لَدُنْكَ
رَحْمَةً
اِنَّكَ
اَنْتَ

الْوَهَّابُ
رَبَّنَا
اِنَّكَ
جاَمِعُ
النَّاسِ
لِيَوْمٍ لَا
رَيْبَ فيهِ
اِنَّ اللّهَ
لَا يُخْلِفُ
الْميعَادَ Ey
Rabbimiz! Geleceğinde hiç şüphe olmayan o Günü görüp
yaşamaları için mutlaka insanlığı bir araya toplayacaksın. Allah vadini getirmekten asla
kaçınmaz.” (Ali İmran, 3/8-9.) 9-Gayelilik Duası Bütün zamanlarda
iman nimetine sahip olan müminlerin duasındaki ortak temalar, kalpteki güzelliklerin
şahitliğini yaparak gizlememek, Allah’a teslimiyetle birlikte uhrevi hüzünden
ebedi muafiyet dileğidir. Varoluşun gerçek amacını tefekkür ve tefekkuh ile
kavradıkları için İlahi kelamın övgüsüne mazhar olmuş müminlerin
bu ortak yakarışı: اَلَّذينَ
يَذْكُرُونَ
اللّهَ
قِيَامًا
وَقُعُودًا
وَعَلى
جُنُوبِهِمْ
وَيَتَفَكَّ
85;ُونَ فى
خَلْقِ
السَّموَاتِ
وَالْاَرْضِ
رَبَّنَا
مَاخَلَقْتَ
هذَا
بَاطِلًا
سُبْحَانَكَ
فَقِنَا
عَذَابَ
النَّارِ (191)
رَبَّنَا
اِنَّكَ مَنْ
تُدْخِلِ
النَّارَ
فَقَدْ
اَخْزَيْتَه
15; وَمَا
لِلظَّالِمي
06;َ مِنْ

اَنْصَارٍ (192)
رَبَّنَا
اِنَّنَا
سَمِعْنَا
مُنَادِيًا
يُنَادى
لِلْايمَانِ
اَنْ امِنُوا
بِرَبِّكُمْ
فَامَنَّا
رَبَّنَا
فَاغْفِرْ
لَنَا
ذُنُوبَنَا
وَكَفِّرْ
عَنَّا
سَيِّاَتِنَا
وَتَوَفَّنَا
مَعَ
الْاَبْرَارِ
(193) رَبَّنَا
وَاتِنَا مَا
وَعَدْتَنَا
عَلى
رُسُلِكَ
وَلَا
تُخْزِنَا
يَوْمَ
الْقِيمَةِ
اِنَّكَ لَا
تُخْلِفُ
الْميعَادَ “Ey
Rabbimiz! Sen bu Kainat’ın uçsuz bucaksız ufuklarında yer alan şeylerin hiç
birini boşuna yaratmadın. Sen yücelikte sınırsızsın. Bizi ateşin azabından koru. Rabbimiz!
Kimi ateşe mahkum edersen onu alçaltmış olursun. Ve zalimler hiçbir yardımcı da
bulamazlar. Ey Rabbimiz! Bizi imana çağırın, ‘Rabbimize gönülden iman
edin!’ bir ses duyduk: Ve böylece imana geldik. Rabbimiz! Günahlarımızdan
ötürü bizi affet ve kötülüklerimizi sil ve iyilerle birlikte
olduğumuz halde canımızı al. Ey Rabbimiz elçilerin vasıtasıyla vaad ettiğin şeyi bize
bahşet ve bizi Kıyamet mahcup etme. Şüphesiz Sen sözünden
caymazsın.”(Ali İmran,3/191-194.) 10-- Adayış-Adanış Duaları Hayatı bir dua duayı da bir
hayat tarzı haline getirebilmiş müminler tarih boyunca var ola gelmiştir. Rabbimiz bu
tür müminleri insanlık âlemine rahmet taşıyan bir örnek olarak
Kur’an-ı Mubin’de anmıştır. Salih bir anne-babanın çocuğuna hangi
gözle bakması gerektiğinin Meryem as’ın annesi, İmran’ın eşinden
öğrenebiliriz. İşte Allah’a adanmışlığın ve O’nun için adamanın
övgüye değer bir numunesini tarihe silinmez bir şekilde kazıyan Meryem as’ın

annesi (İmran’ın eşi)’nin yakarışı: اِذْ
قَالَتِ
امْرَاَتُ
عِمْرنَ
رَبِّ اِنّى
نَذَرْتُ
لَكَ مَا فى
بَطْنى
مُحَرَّرًا
فَتَقَبَّلْ
مِنّى
اِنَّكَ
اَنْتَ
السَّميعُ
الْعَليمُ “Ey Rabbim!
Rahmimdeki çocuğumu senin hizmetine adayacağıma söz veriyorum. Benden bunu
kabul buyur. Doğrusu yalnız sen her şeyi duyan, her şeyi bilersin.” (Ali imran,3/35)
Kurban ibadeti de bu adayış duasında var olan bilinçle anlaşılmalıdır. Yüce Allah
insanlığa yeryüzünde yaşama imkânı verdiği günden bu yana emanet
olarak verdiklerinin olumlu değerler için feda edilmesini istemiştir. Adayışla kurban ibadeti
arasındaki ilişki İbrahim-İsmail Peygamberlerinin kıssasının anlatıldığı ayetlerde
görülebilir. (37/Saffat, 102.) [Vaazın Devamı](#)

[İslam ve Hayat.Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)